Seat No. : ______________

AC-125

April-2016

B.A., Sem.-VI

CC-312 : Sanskrit

कादम्बरी-महाश्वेता वृत्तान्त

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

સૂચના : (1) પ્રશ્નપત્રમાં છપાયેલો પ્રશ્નક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

Instructions : Write the question number as printed in the question paper.

(2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Figure to the right indicate full marks.

1. (A) નીચેના ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (ગમે તે **એક**) **4**

Translate any **one** of the paragraphs given below :

(1) अथ गीतावसाने मूकीभूतवीणा प्रशान्तमधुकरमधुररुतेव कुमुदिनी सा कन्यका समुत्थाय प्रदक्षिणीकृत्य कृतहरप्रणामा परिवृत्य स्वभावधवलया तप: प्रभाव प्रगल्भया दृष्टया समाश्वासयन्तीव पुण्वैरिव स्पृशन्ती, तीर्थजलैरिव प्रक्षालयन्ती, तपोभिखि पावयन्ती, शुद्धिमिव कुर्वाणा, वरप्रदानमिवोपपादयन्ती, पवित्रतामिव नयन्ती, चन्द्रापीडमाबभाषे । 'स्वागतमतिथये, कथमिमां भूमिमनुप्राप्तो महाभागस्तदुत्तिष्ठागम्यतामनुभूयतामतिथि सत्कार:' इति ।

(2) इत्येवम भिहिता सा किमप्यन्तर्ध्यायन्ती तूष्णीं मुहूर्तमिव स्थित्वा नि:श्वस्य स्थूलस्थूलैरन्तर्गतां हृदयशुद्धिमिवादाय निर्गच्छद्‌भि:, इन्द्रियप्रसादमिव वर्षद्‌भि:, तपोरसनिस्यन्दमिव स्रवद्‌भि:,लोचन-विषयं धवलिमानमिव द्रवीकृत्य पातयद्‌भि:, अच्छाच्छै: अमलकपोल स्थल खलितै: अवशीर्णहारमुक्ताफलतरलपातै:, अनुबद्धबिन्दुभि:, वल्कलावृत्तकुचशिखरजर्जरितसीकर:, अश्रुभिरामीलित लोचना नि:शब्दं रोदितुमारेभे ।

(B) વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે **બે**) **10**

Write a critical note. (any **two**)

(1) चन्द्रापीड-महाश्वेता संवाद: ।

(2) सिद्धायतन वर्णन: ।

(3) महाश्वेतावर्णने पौराणिक सन्दर्भ विनियोग: ।

2. (A) પૂર્વાપર સન્દર્ભ આપી સમજાવો. **4**

Explain with giving reference to context.

(1) बलवती हि द्वन्द्वानां प्रवृत्ति: ।

(2) अवाप्ते च दशमेऽहनि कृतयथोचितसमाचारो महाश्वेतेतियथार्थमेव नाम कृतवान् ।

અથવા / OR

ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

Translate the paragraph given below :

अत्र च स्नानार्थमागतया भगवत्या पार्वत्या तटशिलातलेषु विलिखितानि संभृङ्गिरिटीनि पांशु निमग्न कृशपदमण्डलानुमितमुनिजन प्रणाम प्रदक्षिणानि त्र्यम्बकप्रतिबिम्बकानि वन्दमाना, 'भ्रमर भर भुग्नगर्भकेसर-जर्जरकुसुमोपहाररम्योऽयं लतामण्डपः, परभृतनखकोटिपाटितकुड्मलनालविवर विगलितमधुनिकर धारः सुषुष्पितोऽयं सहकारतरुः, उन्मदमयूरकुलकल कल भीत भुजङ्ग मुक्ततला । शिशिरेयं चन्दनवीथिका, विकचकुसुमपुञ्जपातसूचित वन देवताप्रेङ्खालन शोभनेयं लतादोला बहलकुसुमरजः पटलमग्नकल हंस पद लेखमतिरमणीयमिंद तीरतरुतलम्' इति ।

(B) વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે **બે**) **10**

Write a critical note. (any **two**)

(1) महाश्वेता जन्मवृत्तान्तः ।

(2) मधुमास वर्णनम् ।

(3) मुनिकुमार वर्णन ।

3. (A) નીચેના ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. **4**

Translate the paragraph given below.

अहं तु तेन तस्या वचनेन नवग्रहा करिणीव प्रथमाङकुशपातेनानिच्छया कथंकथमपि समाकृष्यमाणा तन्मुखाल्लावण्यामृतपङ्कमग्नामिव कपोल पुलक कण्टकजालक लग्नामिव मदनशरशलाकाकीलितामिव सौभाग्यगुणस्यूतामिवातिकृच्छेण दृष्टिमाकृष्य स्नातुमुदवलम् । उच्चलितायां च मयि द्वितीयो मुनिदारक स्तथाविधंतस्य धैर्यस्खलितमालोक्य किंचित्प्रकटित प्रणयकोपश्वावादीत् ।

અથવા / OR

પૂર્વાપર સન્દર્ભ આપી સમજાવો.

Explain with giving reference to context.

(1) कालो हि गुणाश्च दुर्निवारतामारोपयन्ति मदनस्य सर्वथा ।

(2) धैर्यधना हि साधव : ।

(B) વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે **બે**) **10**

Write a critical note. (any **two**)

(1) મહાશ્વેતાની મનઃ સ્થિતિ

'Mahashweta's' state of mind

(2) પુંડરીકનું પાત્રાલેખન

Characterisation of 'Pundarik'

(3) કપિંજલનો ઉપદેશ

Kapinjals Teachings

4. કથા અને आख्यायिका ના લક્ષણો જણાવી 'कादम्बरी' નો સાહિત્ય પ્રકાર જણાવો. **14**

Write the characteristics of कथा and आख्यायिका and explain which type of literature does 'कादम्बरी' belong to.

અથવા/OR

कादम्बरी-महाश्वेतावृत्तान्त નો સાર જણાવી, તેનું રસદર્શન કરાવો.

Write the abstract of 'कादम्बरी-महाश्वेतावृत्तान्त' and explain the poetic sentiment behind it.

5. (A) નીચેના જોડકા જોડો : **8**

Match the following :

(1) वश्यवाणीकविचक्रवर्ती । – चित्ररथ ।

(2) स्मितप्रभामिववनश्रियः । – कपिञ्जल ।

(3) सम्भाषणमात्रेणेवानुगृहितम् । – बाण ।

(4) चतुर्दशकुलानि । – कुसुममञ्जरी ।

(5) वक्त्रापरवक्त्रादिना । – अप्सरशः ।

(6) सकल त्रिभुवन प्रख्यात् । – आख्यायिका ।

(7) कल्पितवृत्तान्ता । – चन्द्रापीडः ।

(8) किंचित्प्रकटितप्रणयकोप । – कथा ।

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : **6**

Fill in the blanks with appropriate option :

(1) કવિ બાણનો જન્મ _______ વંશમાં થયો.

(सारस्वत, काश्यप, वात्सायन)

कवि बाण was born in _______ family.

(सारस्वत, काश्यप, वात्सायन)

(2) બાણની અધૂરી રહેલ 'कादम्बरी'ની પૂર્તી _______ પુત્રે કરી.

(शालिनभट्ट, पुलिनभट्ट, कुलिनभट्ट)

The story 'कादम्बरी' half-written by बाण was completed by _____ son.

(शालिनभट्ट, पुलिनभट्ट, कुलिनभट्ट)

(3) ગદ્યકાવ્યનો સૌપ્રથમ આવિર્ભાવ _______ માં જોવા મળે છે.

(तैत्तिरीयसंहिता, आथर्वणसंहिता, ऋग्वैदसंहिता)

The first appearance of 'गद्यकाव्य' has been seen in ______.

(तैत्तिरीयसंहिता, आथर्वणसंहिता, ऋग्वैदसंहिता)

(4) બાણની શૈલી _______ ગણી શકાય. (वैदर्भी, गौडी, पांचाली)

बाण's style can be considered as _____. (वैदर्भी, गौडी, पांचाली)

(5) "भर्तृदारिके स्नातादेवी ।" વાક્ય _____ બોલે છે.

(महाश्वेता, छत्रग्राहिणी, ताम्बुलकरङ्ककवाहिनी)

'भर्तृदारिके स्नातादेवी' was said by ______.

(महाश्वेता, छत्रग्राहिणी, ताम्बुलकरङ्ककवाहिनी)

(6) બાણને ______ પ્રિય અલંકાર છે.

(उपमा, उत्प्रेक्षा, रूपक)

बाण's favourite figure of speech is _______.

(उपमा, उत्प्रेक्षा, रूपक)